

Țară în service | Filiera Politică. Cât de sugrumate sunt companiile de stat de oamenii „buni la toate”

Sistemul de numiri pe filieră politică în diverse companii de stat este unul vechi în România. Unul dintre liderii politici care l-ar fi ridicat la rang de artă a fost Viorel Hrebenciuc. Acesta era numit „sforarul PSD” în perioada în care se afla printre conducătorii partidului.

Politizarea instituțiilor statului este povara pe care România o cară în spate de peste 30 de ani. Nimic nu a putut s-o stopeze sau măcar să o diminueze. Principiul „vin ai noștri, pleacă ai voștri” este aplicat fără rest și de actuala coaliție de la guvernare.

Politizarea, parțial firească la nivelul doi al aparatului birocratic, cel al secretarilor de stat sau al aparatului de lucru din ministere, se ramifică însă în jos, până la nivelul conducerilor și consiliilor de administrație din companiile statului, centrale sau locale.

Considerate o adevărată „brățară de aur”, aceste posturi sunt dintre cele mai râvnite dintr-un motiv simplu: bani mulți și muncă puțină.

Membrii unui Consiliu de administrație (CA) sau de supraveghere (CS) trebuie să participe o dată pe lună la ședințe, iar remunerația este mai mult decât generoasă. De exemplu, la Registrul Auto Român (RAR), **un membru obține 12.200 lei/lună**, la Romgaz 11.200 lei/lună, iar la Consiliul de Supraveghere, la Fondul Român de Contragarantare, aproximativ 10.000 lei/lună.

Deși un Consiliu de Administrație poate funcționa, potrivit legii, cu trei membri, schema este încărcată la maximum. Există CA-uri care au și câte **șapte membri**, la care se pot adăuga, în unele cazuri, și membrii Consiliului de supraveghere, tot mulți la număr și cel puțin la fel de bine plătiți. Majoritatea companiilor au consilii de administrație suprapopulate.

Suprapopularea consiliilor de administrație în România nu este benefică, mai ales că sunt multe companii care sunt pe pierderi.

Numărul mare de membri ai consiliilor de administrație nu are însă legătură cu bunul mers al companiei. Chiar dacă aceasta e pe pierdere, salariile conducerii și ale membrilor CA nu au de suferit.

Cel mai bun exemplu este **TAROM**, care are 7 membri în CA cu o remunerație lunară de 12.500 lei. Dar lista companiilor cu CA-uri suprapoluate este mult mai lungă. CEC, Eximbank, Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM, Romgaz, Hidroelectrica, Aeroporturi București, sunt doar câteva exemple.

Suprapopulare prin politizare

Deși se opun din gură politizării și promit că vor lua măsuri sau vor adopta acte normative pentru a o diminua, toate partidele o practică. De pildă, anul trecut, fostul premier Florin Cîțu promitea că va da o Ordonanță de Urgență prin care să reducă „suprapopularea” consiliilor de administrație.

“Nu vom da voie ca cei care lucrează în administrație să facă parte din mai mult de două Consilii de Administrație concomitent”, spunea Cîțu.

Ordonanța nu a fost însă dată, iar noua coaliție de guvernare nu a mai ridicat problema. Între timp, „suprapopularea” CA-urilor continuă în ritm alert cu ceea ce se numește „clientelă de partid”.

Sedinta de guvern a cabinetului Nicolae Ciucă (18 ianuarie 2022)

Marea problemă: incompetența, nu clientela

În ultimă instanță, nu clientela de partid ar fi marea problemă, spun analiștii consultați de Europa Liberă, ci lipsa lor de expertiză, de competență în zonele în care sunt numiți.

Politicienii, spune pentru Europa Liberă sociologul Ovidiu Voicu, văd în companiile statului niște „vaci de muls”, nu niște agenți economici.

„În partea de companii de stat mai ales, în toată zona aceasta de consilii de administrație, ar trebui să primeze competența, pentru că suntem într-o situație în care ele funcționează prost. Politicienii nu vor niște operatori economici viabili, ei vor niște vaci de muls. Dacă trimiți acolo oameni competenți și independenți se vor opune cerințelor absurde de a da contracte unde trebuie și atunci trimiți niște oameni obedienți pentru care funcția este o sinecură în sensul propriu al cuvântului, care acceptă orice li se ordonă politic”.

Ovidiu Voicu spune că deși toți politicienii strigă „depolitizare” în momentul în care ajung la putere, procedează exact pe dos. Cel mai bun exemplu este readucerea prefectilor în zona politică, lucru petrecut în timpul guvernării PNL-USR-UDMR, deși USR a clamat mereu depolitizarea.

„Se observă acum o creștere a politizării, fenomenul se extinde. Nu e un fenomen nou, există din anii '90 și este o continuare a logicii comuniste. În ultimii ani a scăzut mult și calitatea celor care sunt în pozițiile astea, e și o deteriorare a calității în actul guvernării. Cel mai bun exemplu e ce se întâmplă cu criza energiei”, spune pentru Europa Liberă Septimius Pârvu de la Expert Forum.

Impostura, motorul clientelismului

Problema de fond cu aceste personaje este că primesc foarte mulți bani, sunt joburi plătite cu mii de euro, iar dacă o persoană face parte din mai multe consilii de administrație poate câștiga sume impresionante, explică Septimius Pârvu.

„Întrebarea este ce se întâmplă când în aceste funcții ajung oameni care nu au nicio înțelegere a domeniului, iar fără asta e greu să înțelegi ce face compania respectivă. Marele risc este ca această politizare, căpușare cu oameni care nu înțeleg domeniul, să ducă la instituții ineficiente care ajung să fie pe pierdere, în contrast cu oamenii de partid care își umplu buzunarele”.

Exemple de oameni de partid sau apropiați ai acestora, fără nicio tangență cu domeniul de care trebuie să se ocupe ca membri într-un Consiliu de administrație sunt multe.

Fostul judecător la Curtea Constituțională, **Toni Greblă**, a fost numit recent în Consiliul de administrație la Compania de Drumuri (CNAIR), prin decizia ministrului Transporturilor Sorin Grindeanu, fostul său coleg de partid.

De profesie jurist, Greblă nu are experiență în domeniu, dar consideră că a fost luat în considerare pentru funcție exact pentru experiența sa de jurist și pentru că era nevoie de cineva care să verifice contractele care se atribuie. „S-au gândit la mine pentru că au nevoie de un jurist bun ca să se uite pe contracte să nu semneze ca... primarul”, a spus Toni Greblă pentru Europa Liberă.

Dar Toni Greblă nu va merge în Consiliul de administrație din simplul motiv că este în incompatibilitate cu funcția pe care o ocupă în prezent, cea de președinte al Secției de Drept Privat la **Consiliul Legislativ**.

„După ce am auzit din spațiul public că am fost propus, am depus o hârtie la Adunarea generală a acționarilor și am spus că sunt incompatibil cu funcția actuală, cea de la Consiliul Legislativ. Nu am început colaborarea cu ei pentru că trebuia să semnez un contract de mandat. I-am anunțat de luni”, spune Toni Greblă.

Compania de Drumuri are proprii ei juriști, iar indemnizația unui membru în Consiliul de administrație este de 13.215 lei/lună.

Toni Greblă, jurist de profesie, a fost numit în Consiliul de administrație la Compania de Drumuri deși nu are nicio competență în domeniu.

DNA l-a acuzat pe Greblă că, în perioada 2010 – 2015, aflat în exercitarea funcțiilor de senator (2010 – 2013) și de judecător la CCR (2013 – 2015), a pretins și primit de la omul de afaceri Ion Bircină, cu titlu de foloase necuvenite - folosință gratuită, service-ul și asigurarea pentru un autoturism marca BMW Seria 5, în echivalent de 56.070 de euro. În 2019, Înalta Curte l-a achitat definitiv.

Un alt „specialist” este **Alexandru Stănescu**, fratele „baronului” PSD de Olt, Paul Stănescu, numit în conducerea Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei (ANDRE).

Stănescu este specialist în agricultură, domeniu în care a activat până să ajungă la ANRE, reiese din **CV-ul său** de pe site-ul Camerei Deputaților.

DI. Stănescu nu consideră are vreo problemă să fie în acest CA. „Mă pricep la multe”, ne-a spus el grăbit și ne-a recomandat CV-ul.

Gicu Iorga a obținut un al doilea mandat în Consiliul de administrație la Electrica, deși activitatea sa principală de până acum a fost în domeniul vămilor, potrivit **CV-ul** său.

El a mai avut tangență cu Ministerul Energiei, pentru că în 2020 Ludovic Orban l-a numit secretar general adjunct în acest minister, deși el provenea din ALDE și fusese criticat anterior chiar de liberali.

Numele lui a apărut în **moțiunea simplă** depusă de PNL în aprilie 2019 împotriva ministrului Energiei din guvernul Dăncilă, Anton Anton. Liberalii scriau: „Nea Gicu Jupânu’ Iorga, șeful clubului de table din Giurgiu și mâna dreaptă a domnului deputat ALDE Toma Petcu, va încasa 10 000 de euro în fiecare lună pentru două ore lucrate la Electrica. Este strigător la cer! Chiar nu vă e rușine?”

Andreea Lambru.

Andreea Lambru este o altă pildă de succes în cariera politică. A început de tânără, ca referent la Sectorul 3 (între 2007 și 2009) și în doar câțiva ani a ajuns director de cabinet al secretarului general al PNL (2011), după care a urcat vertiginos treptele: secretar general adjunct la SSG și secretar de stat

la SGG (**aici CV**).

A migrat de la PNL la ALDE, lucru care n-a contat, consiliile de administrație și de supraveghere nu au avut culoare politică pentru ea.

Din **Declarația de avere** din 2021, reiese că a câștigat 13.768 lei/lună, fiind în CA la Hidroelectrica. Jumătate însă prin comparație cu anul anterior, când a obținut un venit anual de 346.589 lei, deci de 28.632 lei/lună, provenit din salariul de la secretariatul general al guvernului, CA Hidroelectrica și Consiliul de Supraveghere Hidroelectica. Andreea Lambru a absolvit Universitatea Româno-Americană de la București.

În căutare de specialiști, același ministru Sorin Grindeanu, l-a găsit pe chiar prietenul său de familie, **Lucian Taropa**, alături de care își petrecea vacanțele, și l-a numit în consiliul

de administrație al Autorității Aeronautice Civile. Spre deosebire de Greblă, Taropa are o tangență cu domeniul - a fost director administrativ al Aeroportului Timișoara.

Soțiile celor doi erau asociate în firma Duofarm SRL, așa cum a scris [presa](#), iar Taropa l-a împrumutat, acum zece ani, pe Grindeanu cu suma de 20.000 de euro, așa cum reiese din [declarația sa de avere](#). De altfel, Grindeanu justifică numirea lui Taropa prin faptul că e un „bun specialist în aviație”

Entitatea în care persoana este acționar sau asociat/beneficiar de împrumut	Tipul*	Număr de titluri/ cota de participare	Valoare totală la zi
GRINDEANU SORIN	3	-	20.000 EURO

*Categoriile indicate sunt: (1) Hârtii de valoare deținute (titluri de stat, certificate, obligațiuni); (2) Acțiuni sau părți sociale în societăți comerciale; (3) împrumuturi acordate în nume personal

3. Alte active producătoare de venituri nete, care însumate depășesc echivalentul a 5.000 euro pe an:
Nota: se vor declara inclusiv cele aflate în străinătate

V. DATORII

Debite, ipoteci, garanții emise în beneficiul unui terț, bunuri achiziționate în sistem leasing și alte asemenea bunuri, dacă valoarea însumată a tuturor acestora depășește 5.000 Euro.

Nota: se vor declara inclusiv pasivele financiare acumulate în străinătate

Creditor	Contract în anul	Scadent la	Valoare
----------	------------------	------------	---------

VI. CADOURI, servicii sau avantaje primite gratuit sau subvenționate față de valoarea de piață, din partea unor persoane, organizații, societăți comerciale, regii autonome, companii/societăți naționale sau instituții publice românești sau străine, inclusiv burse, credite, garanții, decontări de cheltuieli altele decât cele ale angajatorului, a căror valoare individuală depășește 500 euro*

Cine a realizat venitul	Sursa venitului: numele, adresa	Serviciul prestat / Obiectul generator de venit	Venitul anual încasat
-------------------------	---------------------------------	---	-----------------------

Se exceptează de la declarare cadourile și tratațiile uzuale primite din partea rudelor de gradul I. și al II-lea.

VII. VENITURI ale declarantului și ale membrilor săi de familie, realizate în ultimul an fiscal încheiat (potrivit art. 41 din Legea nr. 571/2003 – Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare)
Nota: se vor declara inclusiv veniturile provenite din străinătate

CINE A REALIZAT VENITUL	SURSA VENITULUI: NUMELE, ADRESA	SERVICIUL PRESTAT/ OBIECTUL GENERATOR DE VENIT	VENITUL ANUAL ÎNCASAT lei
I. Venituri din salarii			
1.1. Titular			
Taropa Lucian	S.C. DUOFARM S.R.L.	angajat	

Primăria Timișoara (Courtesy Image)

Sociologul Ovidiu Voicu explică această apetență pentru personaje incompetente pentru posturile pe care sunt numite prin mecanismul de partid „am eu un băiat bun”.

„Chiar și atunci când e o zonă eminentamente politică, cum sunt funcțiile din ministere-secretari de stat, consilieri, funcționari - e normal să vină în aceste funcții oameni din partide care să aplice politica de guvernare, dar nu e normal să nu se priceapă, să fie incompetenți. Adică partidele nu fac selecția pe criterii de competență, ci pe principiul „am eu un băiat bun”.

Brățările de aur ale CA. Performanță: 5 joburi

O categorie larg răspândită este cea a abonaților la diverse funcții publice, fie că ele sunt în consilii de administrație, fie că sunt prin ministere. Unele dintre aceste persoane au competențe diversificate, pentru că pot activa de la Economie, la Justiție sau la Transporturi.

Ștefania Gabriella Ferencz

Un exemplu este **Ștefania Gabriella Ferencz**, fosta șefă de cabinet a lui Emil Boc pe când acesta era premier. Aceasta are cinci joburi.

Este consilier parlamentar la Camera Deputaților, secretar general la MAI și membră în 3 consilii de administrație - EximBank, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere și CFR.

După cum arată **declarația de avere** din 17 februarie 2022, veniturile sale anuale din toate aceste funcții se ridică la 405.328 lei pe an, adică 33.770 lei/lună.

Elena Petrașcu a fost numită de premierul Ciucă la finele anului trecut secretar general la Ministerul Economiei. Doamna Petrașcu este o abonață la funcții de conducere dintre cele mai diferite.

De exemplu, în 2018 era președinte al Consiliului de Administrație la Portul Constanța. În 2020 era secretar general la Ministerul Justiției, de unde a fost dată afară de fostul ministru Stelian Ion, dar a fost recuperată de Florin Cîțu, care a numit-o în funcția de inspector guvernamental în cadrul Secretariatului General al Guvernului.

De-a lungul timpului a fost în multe consilii de administrație: Portul Constanța, CFR Infrastructură, Eximbank, Registrul Auto Român, Telekom.

Toate aceste funcții i-au dus și venituri pe măsură. De exemplu, din **declarația de avere** din anul 2020 reiese că a câștigat 30.307 lei/lună. În **declarația din 2019** (aferentă anului fiscal 2018), suma este și mai generoasă- 607.965 lei/an, deci 50.663/lună (10.800 euro/lună).

Înainte de a ajunge anul acesta secretar de stat la Transporturi, **Bogdan Mîndrescu** a fost șef de cabinet al lui Sorin Grindeanu. Pe 14 ianuarie, Mîndrescu a fost numit și în Consiliul de Administrație la Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC). La asta se adaugă și CA-ul de la Registrul Auto Român, unde a primit un nou mandat.

Bogdan Mîndrescu

Cu trei funcții la activ, Mîndrescu are venituri de invidiat. Din **declarațiile de avere** depuse pe 2021, reiese că de la RAR a obținut 147.044 lei/an, de la AAC încă 7.400, iar de la Ministerul Fondurilor Europene încă 53.000 de lei. Cu alte cuvinte, a avut un venit de lunar de peste 17.000 de lei.

Consilier principal la Ministerul Agriculturii și director de cabinet la **Finanțe** au fost doar primele trepte de lansare pentru **Eduard Mike**.

La începutul acestui an a fost numit în Consiliul de Supraveghere la Fondul Român de Contragarantare, dar și în Consiliul de Administrație al Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR). Cele două consilii de administrație îi vor aduce circa 27.000 de lei lunar.

Cum se vede politizarea din opoziție și de la putere

În vremea când PSD era în opoziție, actualul ministru al Apărării, Vasile Dîncu, vitupera împotriva politizării și acuza fosta guvernare de „demagogie” și „vorbărie goală”.

„PNL și USR, ani de zile au acuzat și au demonizat PSD că politizează administrația publică, că este un partid-stat, iar acum guvernul PNL-USR-UDMR penelizează, userizează și maghiarizează administrația publică așa cum nimeni nu a mai făcut-o vreodată”, scria Vasile Dîncu pe **Facebook**.

Extrem de revoltat se arăta în ce privește Ordonanța privind politizarea funcției de prefect

„Este evident că prin actualele modificări, guvernul Cîțu nu vede în funcția de prefect decât o sinecură pentru clienții politici, un instrument pentru promovarea obedienței și mediocrității, o pervertire a prezervării legalității în administrația publică”, susținea Dîncu.

Ajuns la guvernare, PSD a uitat de toate nemulțumirile: a împărțit prefectii „politici” cu PNL și UDMR fără nicio reținere și și-a recompensat apropiații politici cu posturi bine remunerate.

Guvernanța corporativă, pusă pe butuci

În 7 iunie 2011, guvernul României trimitea o scrisoare de intenție către Fondul Monetar Internațional (FMI) prin care se angaja să adopte legislația privind guvernanța corporativă. Ceea ce s-a și întâmplat în decembrie 2011, când în Monitorul Oficial a fost publicată **Ordonanța de Urgență 109/2011**.

Ce spune guvernanța corporativă despre desemnarea membrilor CA

Desemnarea membrilor consiliului de administrație, inclusiv a reprezentanților autorității publice tutelare și ai Ministerului Finanțelor Publice, va fi făcută în baza unei evaluări/selecții prealabile efectuate de o comisie organizată la nivelul autorității publice tutelare și al Ministerului Finanțelor Publice, formată din specialiști în recrutarea resurselor umane. Autoritatea publică tutelară poate decide ca această comisie de selecție să fie asistată sau ca selecția să fie efectuată de un expert independent, persoană fizică sau juridică specializată în recrutarea resurselor umane, ale cărui servicii sunt contractate în condițiile legii. (Capitolul II, Secțiunea I, aliniatul 4)

Motivarea era extrem de bine argumentată:

„În lumina principiilor guvernanței corporative a întreprinderilor de stat, dezvoltate de Organizația de Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD) pe baza celor mai avansate standarde legislative și de bună practică a corporațiilor, este necesar a fi instituite **pârghii de garantare a obiectivității și transparenței selecției managementului și a membrilor organelor de administrare, de asigurare a profesionalismului și responsabilității deciziei manageriale**, mecanisme suplimentare de protecție a drepturilor acționarilor minoritari și o transparență accentuată față de public atât a activității societăților de stat, cât și a politicii de acționariat a statului”.

La articolul 1, al. 1 al OUG se spune că se aplică întreprinderilor publice, persoane juridice române. Existau niște excepții de la aplicarea Ordonanței: „societățile financiar-bancare și de asigurare și reasigurare, precum și societățile comerciale care desfășoară activități

de interes național cu specific deosebit pentru apărare, ordine publică și siguranță națională”

Au trecut anii și excepțiile s-au înmulțit ca ciupercile după ploaie, celor trei excepții li s-au mai adăugat încă 30 până în 2017. În dezbaterile OUG la Senat au fost introduse la excepții 26 de societăți comerciale și regii autonome de stat, iar la Camera Deputaților alte 63. Mai mult, a mai fost adăugat un articol care permitea guvernului să adauge câte alte excepții voia în funcție de interesele momentului.

Liberalii au contestat la Curtea Constituțională legea adoptată în parlament în 2017, care le-a dat dreptate, declarând-o **neconstituțională** printre altele și din motivul introducerii acestor excepții, care a lăsat practic legea fără obiect.

Așa că s-a întors în parlament, dar senatorii și deputații din coaliția PSD-ALDE nu au ținut cont de decizia CCR și au reintrodus companiile exceptate. Printre acestea chiar și unele listate la bursă precum Transelectrica, Transgaz și Nuclearelectrica, Hidroelectrică, Aeroporturi București, Romgaz, Administrația Porturilor Maritime SA Constanța și CE Oltenia.

Sursa: <https://romania.europalibera.org/a/>